

راهنمای انجام معامله

در

بورس اوراق بهادار

بسمه تعالی

نحوه انجام معامله

انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران از طریق کارگزاران انجام می‌شود. این کارگزاران که در انجام معاملات نقش نماینده خریدار و یا فروشنده را ایفا می‌کنند، دارای مجوز کارگزاری از سازمان و عضو بورس هستند. همه کارگزاران موظف به انجام وظایف خود در چارچوب قوانین و مقررات موجود هستند و سرمایه‌گذار می‌تواند برای معاملات اوراق بهادار کارگزار خود را با توجه به معیارهایی از قبیل انجام به موقع سفارش، دادوستد سهام با مناسب‌ترین قیمت و نحوه ارائه خدمات جانبی انتخاب نماید.

افتتاح حساب یا دریافت کد معاملاتی

از آن‌جا که دادوستد اوراق بهادار با استفاده از سیستم رایانه‌ای و براساس کد خریدار و فروشنده انجام می‌شود، لازم است همه خریداران و فروشندگان دارای کد منحصر به خود باشند تا کارگزار بتواند براساس آن به خرید و فروش اوراق بهادار بپردازد. کد معاملاتی، شناسه‌ای ۸ کاراکتری (سه حرف اول نام خانوادگی و یک عدد تصادفی ۵ رقمی) است که با مراجعه به کارگزاری‌ها با ارائه اصل تصویر شناسنامه و کارت ملی **بدون دریافت هیچ وجهی** کد سهامداری دریافت می‌کنند. لازم به توضیح است مدت زمان اخذ کد سهامداری ۴۸ ساعت می‌باشد.

تکمیل فرم سفارش خرید یا فروش

در این فرم اطلاعات مورد نیاز اعم از مشخصات شرکت کارگزاری، مشخصات سرمایه‌گذار، نام، تعداد و قیمت اوراق بهادار، چگونگی پرداخت یا دریافت وجه قید می‌شود. تعیین قیمت اوراق بهادار با مشتری است و مشتری می‌تواند تقاضای خرید یا فروش اوراق بهادار را در قیمت مشخصی تقاضا کند یا اینکه تعیین قیمت را به کارگزار و شرایط بازار واگذار کند. چرخه خرید سهام در بورس اوراق بهادار تهران چرخه خرید سهام در بورس اوراق بهادار تهران متشکل از مراحل زیر است:

الف - تکمیل فرم درخواست خرید

فرآیند خرید سهام بعد از انتخاب و مراجعه به کارگزار با تکمیل فرمی (فرم شماره ۱) به نام فرم درخواست یا سفارش خرید اوراق بهادار شروع می‌شود. در این فرم اطلاعات مورد نیاز اعم از مشخصات شرکت کارگزاری، مشخصات سرمایه‌گذار و نام شرکتی که سرمایه‌گذار می‌خواهد سهام آن را خریداری کند، قید می‌شود. فرم درخواست خرید از شش قسمت زیر تشکیل شده است:

۱. مشخصات کارگزار و تاریخ درخواست

در این قسمت باید نام و کد شرکت کارگزاری و تاریخ تکمیل فرم درخواست خرید درج شود. درج نام شرکت کارگزاری برای مراجعات بعدی سرمایه‌گذار به کارگزار به منظور دریافت اعلامیه خرید و مدارک دیگر مفید است. همچنین برای اعلام کد معاملاتی

مشتری - که در قسمت‌های بعدی توضیح داده می‌شود - به کارگزار ضروری است. درج تاریخ نیز برای پیگیری رعایت نوبت در وارد کردن سفارش به سیستم معاملات، الزامی است.

۲. مشخصات سرمایه‌گذار

در این قسمت سرمایه‌گذار باید مشخصات کامل خویش را درج نماید. از آن‌جا که این مشخصات و اطلاعات مندرج در این قسمت مبنای تعیین کد معاملاتی سرمایه‌گذار قرار می‌گیرد، صحیح و کامل بودن آن از اهمیت خاصی برخوردار است. در صورتی که مغایرتی بین اطلاعات مندرج در فرم درخواست خرید و گواهی‌نامه‌های سهام با مدارک سهامدار وجود داشته باشد، وی در زمان فروش سهام خود با مشکل مواجه خواهد شد. همچنین در صورتی که سرمایه‌گذار در درج شماره ملی خود - که اکنون از اطلاعات ضروری برای اعطای کد به مشتری محسوب می‌شود - اشتباه کند و عدد دیگری در فرم درخواست خود درج کند، تعیین کد برای سرمایه‌گذار با تأخیر قابل‌توجهی مواجه می‌شود و ممکن است سرمایه‌گذار متضرر گردد.

۳. مشخصات سرمایه‌گذاری

در این قسمت سرمایه‌گذار باید مشخص کند که قصد سرمایه‌گذاری بر روی سهام یا حق تقدم چه شرکتی، به چه میزان و با چه قیمتی را دارد. در مورد انتخاب حق تقدم یا سهم شرکت و میزان سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذار باید از قبل تصمیم‌گیری کند. در مورد قیمت و نحوه درج آن، او می‌تواند به یکی از روش‌های زیر عمل کند:

- درخواست خرید به قیمت بازار

در این نوع درخواست سرمایه‌گذار قیمت سهمی را که قصد خرید آن را دارد، در فرم درخواست تعیین نمی‌کند و در ستون "حداکثر قیمت" عبارت قیمت روز یا قیمت بازار را قید می‌کند. در این صورت کارگزار با بررسی قیمت‌های پیشنهادی برای فروش سهم مورد نظر در سامانه معاملات، سهم را بامناسب‌ترین قیمت (پایین‌ترین قیمت پیشنهاد شده) برای سرمایه‌گذار خریداری می‌کند.

- درخواست خرید به قیمت معین

سرمایه‌گذار می‌تواند براساس تجزیه و تحلیل‌ها و اطلاعاتی که درباره سهم موردنظر خود دارد، قیمت مطلوب خود را تعیین و در ستون "حداکثر قیمت" درج کند. در این صورت کارگزار درخواست سرمایه‌گذار را با قیمت تعیین شده وارد سامانه معاملات می‌کند و در صورت وجود سفارش فروش با همان قیمت برای سرمایه‌گذار خرید می‌کند.

- درخواست خرید محدود (با سقف قیمت)

در این حالت سرمایه‌گذار در ستون "حداکثر قیمت" مبلغی را به عنوان سقف قیمت تعیین می‌کند و به کارگزار اجازه می‌دهد در صورت موجود بودن سهم، حداکثر تا سقف تعیین شده برایش سهم خریداری کند.

۴. نحوه پرداخت

در این قسمت از فرم درخواست خرید، مبلغ سرمایه‌گذاری و نحوه پرداخت آن به کارگزار مشخص می‌شود. در صورتی که مبلغ سرمایه‌گذاری به حساب جاری کارگزار واریز شده باشد شماره فیش و چنانچه مبلغ مزبور به وسیله چک پرداخت شود، شماره چک باید در محل تعیین شده درج شود.

۵. ملاحظات و توضیحات ویژه

این قسمت برای مواردی در نظر گرفته شده است که سرمایه‌گذار قصد ارائه توضیحاتی بیشتر از اطلاعات مندرج در فرم را برای کارگزار دارد.

۶. تأیید درخواست

پس از تکمیل شدن قسمت‌های اول تا پنجم فرم، سرمایه‌گذار و کارگزار محل‌های تعیین شده را در این قسمت امضا می‌کنند و بدین ترتیب درخواست خرید قطعی می‌شود. پس از تکمیل و قطعی شدن درخواست خرید نسخه اول آن به منظور انجام سفارش نزد شرکت کارگزاری باقی می‌ماند و نسخه دوم آن به مشتری تحویل داده می‌شود. ورود سفارش به سامانه معاملاتی

پس از دریافت سفارش خرید یا فروش، کارگزار سفارش‌های دریافتی را با حفظ نوبت وارد سامانه معاملات می‌کند. اولویت‌بندی درخواست‌ها در صف تقاضای خرید (فروش) سهام ابتدا براساس قیمت‌های پیشنهادی خرید (فروش) صورت می‌گیرد و از بالاترین (پایین‌ترین) تا پایین‌ترین (بالاترین) قیمت اولویت‌بندی می‌شوند. به عبارت دیگر در صف تقاضای خرید (فروش) سهام، اولویت با سفارش‌هایی است که قیمت پیشنهادی بالاتری (پایین‌تری) دارند. در صورتی که قیمت‌های پیشنهادی خرید (فروش) در دو یا چند سفارش یکسان باشند صف تقاضا (عرضه) براساس زمان ورود سفارش خرید (فروش) به سامانه معاملات اولویت‌بندی می‌شود و سفارشی که زودتر از دیگر سفارش‌ها وارد سامانه معاملات شده باشد از اولویت برخوردار است.

۷. انجام معامله

در سامانه معاملات صف تقاضا و سفارش‌های خرید در مقابل صف عرضه یا سفارش‌های فروش قرار می‌گیرد و در صورتی که قیمت پیشنهادی خرید و قیمت پیشنهادی فروش برابر شوند، معامله به‌طور خودکار توسط سیستم رایانه‌ای انجام می‌شود و سفارش‌ها از صف عرضه و تقاضا حذف می‌شوند. برای اطلاع بیشتر به بخش سازوکار معامله مراجعه شود. تسویه معاملات

پایاپای و تسویه معاملات توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و سه روز بعد از انجام معامله (T+3) صورت می‌گیرد.